

Topvrouwen

Nederland streeft naar meer vrouwen aan de top van het bedrijfsleven. In de serie *Topvrouwen* maken we kennis met een aantal vrouwelijke beslissers in het Noorden.

Dit is aflevering 1: Marion Tjin Tham Sjin, beste zakenvrouw ter wereld, over haar bedrijf Splendid China. Volgende week: Agnes Mulder, directeur van VNO-NCW MKB Noord.

‘Dat het grotere geheel belangrijker is dan het individu vind ik heel fijn’

Bruggen- bouwer

Eindeloos grijs is de lucht boven het Woldmeer. Twee eenden snateren in het riet, een briesje rimpelt het water en binnen, in haar woonark op Meerstad, draait Marion Tjin-Tham-Sjin haar theeglas nadenkend rond in haar handen.

De wind is feng, legt ze uit, water betekent shui en de oeroude filosofische harmonieeler feng shui betekent dat je met de wind en het water meebeweegt en niet alsmaar de confrontatie opzoekt. „Als meisje vond ik dat moeilijk. Dan wilde ik ergens op reageren omdat ik dacht: hé wat vreemd. Dan keek mijn vader me alleen maar even aan en zei: ‘Zo. Laat maar.’”

Haar vader. Het zoeken naar balans tussen haar Nederlandse opvoeding en haar Chinese roots. Een gesprek met Marion Tjin-Tham-Sjin kan niet zonder deze thema’s. Ze definiëren haar bestaan, dat 180 graden draaide toen ze in 2008 naar China reisde en het gevoel had dat ze thuiskwam.

Sindsdien helpt ze met haar bedrijf Splendid China Nederlandse ondernemers zaken te doen met Chinese entrepreneurs. Ze heeft kantoren in Groningen en Sjanghai en wordt beschouwd als een van de meest maatschappelijk relevante onderneemsters ter wereld. WinTrade, wereldwijd netwerk voor zakenvrouwen, riep haar in 2018 uit tot zakenvrouw van het jaar.

Een topvrouw, kortom.

If you don’t go, you won’t know. Het is een zin waarmee ze haar lezingen afsluit. Ze zei het ook tegen haar toenmalige leidinggevende – en huidige partner – Maurits Rijpkema, toen ze op haar 35ste ontslag nam en op het vliegtuig naar China stapte. Omdat ze wilde weten wie ze was. De woorden passen bij haar, zeggen vrienden.

Waarom wilde je naar China?

„Ik was exportmanager bij Kappa en ik kreeg steeds vaker vragen vanuit China, heel basale vragen die ik in Nederland niet kreeg. Zo van: wat is massief karton? In Europa is dat een gewoon begrip, maar in China kenden ze vroeger alleen golfkarton. Dat vangt stoten op hè. Maar wil je iets vervoeren dat tegen vocht kan, zoals vlees, of bloemen, dan moet je dus massief karton hebben. En elke keer kreeg ik dat soort vragen, ik vond het interessant. En ik dacht weleens, misschien wil ik een eigen bedrijf maken dat Nederlandse en Chinese ondernemers helpt contact te leggen. Want mensen doen geen zaken met China omdat ze het land en de cultuur niet goed kennen.”

Als je niet gaat, weet je niks. Met die gedachte reisde Marion Tjin-Tham-Sjin van Groningen naar China en kwam thuis in het land van haar voorouders. Gesprek met een bekroonde zakenvrouw over haar drijfveer om meer begrip te kweken voor China en het nut van hoge hakken.

TEKST INKI DE JONGE
FOTO'S CORNÉ SPARIDAENS

Maar toen overleed haar vader onverwachts. „Mijn vader was opgegroeid in Nieuw-Nickerie in Suriname, maar zijn ouders kwamen uit China, hij is in de Chinese cultuur opgevoed. Ik wilde dichterbij mijn roots komen, dichterbij mijn vader eigenlijk. Zijn dood was een aardverschuiving.”

Wat kreeg jij in je jeugd in Engelbert mee van die oosterse cultuur?

„Mijn vader kookte en iedereen kon altijd blijven eten. Wat bij ons thuis ook belangrijk was: ‘Face.’ Dat je je naam niet te grabbel gooit, dat je bezig bent met hoe je eruit ziet; appearance. Mijn vader was relatiemanager bij het Gasbedrijf, later Essent, maar hij bezat ook huizen die hij verhuurde en opknapte. Als hij naar de bouwmarkt ging, kleepte hij zich om. Hij zou nooit in een verfbroek gaan.”

Als jij klanten rondleidt door China, geef je ze vaak een Chinese naam. Waarom?

„Omdat dat makkelijker beklift bij een Chinees en je dan makkelijker vriendschappen sluit. En je kunt dan ook nog positieve associaties aanbrengen. Chinezen zijn een beetje bijgelovig, doen liever zaken met iemand die een goeie associatie heeft qua naam dan een slechte.”

Hoe was het toen je voor de eerste keer uit dat vliegtuig op Chinese bodem stapte?

„Ik zag ineens allemaal mensen die op me leken. Ik vond ze heel hartelijk, mensen die ik niet kende namen me mee uit eten, ik dacht, wat een oprechte vriendelijkheid. Ze gaven me het gevoel dat ik erbij hoorde, maar waren ook nieuwsgierig naar Europa. Het was warm. Dus ja, ik voelde me direct thuis.”

Thuis in Nederland én in China: Marion Tjin-Tham-Sjin voelt zich een ‘vrouw tussen twee continenten’. Wat haar voor China inneemt is: het groepsgevoel. „Dat het grotere geheel belangrijker is dan het individu vind ik heel fijn.”

Je bent een bruggenbouwer, zei je bij talkshow Jinek.

„Ja. De cultuurtrainingen over China die ik mijn klanten geef zijn voor hen een middel om een zakelijk resultaat te bereiken. Maar ik denk ergens dat je er wereldvrede mee zou kunnen bereiken. Er zit natuurlijk wel veel spanning tussen China en de rest van de wereld. Ik voel het als mijn taak om daar duidelijkheid in te scheppen, duidelijk te maken dat wij in het Westen maar een klein deel van China weten, en dat dat ook nog vaak sterk gekleurd is.”

Ze voelt zich niet prettig bij het wantrouwen tegen China. „Omdat het gevaarlijk is. We staan niet ver af van een oorlog met Taiwan en Amerika. Dat wantrouwen voelt heel ongemakkelijk, ook omdat ik denk dat de waarheid in het midden ligt. Meer begrip, dat is mijn drijfveer, meer mensen laten zien wat daar gebeurt. De beste manier om dat uit te vinden is natuurlijk om daar naartoe te gaan. Ga zelf kijken. Praat met mensen. China is niet alleen maar een politiek systeem. *If you don’t go...*”

Nederland pleit al jaren voor meer vrouwen aan de top. In China wordt 51 procent van de topfuncties bekleed door een vrouw. Hoe doen ze dat?

„Dat is nog een erfenis van Mao: iedereen is gelijk, zei hij, dus vrouwen moesten op het land even hard werken als mannen. Mannen en vrouwen werken allebei fulltime, vaak zijn het business-owners, heel vaak werkt een man in het bedrijf van de vrouw. In Nederland werken vrouwen vaak in de administratie van het bedrijf van hun man.”

Zijn vrouwelijke ondernemers in China zakelijker dan Nederlandse?

„Ik denk weleens dat vrouwen in China iets meer mannelijk zijn en mannen iets softer. Daar hangen Nederlandse ondernemers dus een oordeel aan, hè? Vinden zachtaardigheid gelijk aan incompetent. Ik loop zelf ook tegen dat label aan. Mensen zeggen tegen me: jij kunt geen eigen bedrijf runnen, je bent veel te aardig.”

Word jij als onderneemster in China anders bejegend dan in Nederland?

„Ja. Hier moet ik mezelf meer bewijzen. Ik heb in Nederland weleens tijdens een talentpool voor Young professionals de vraag gekregen of ik van plan was kinderen te krijgen. Ik heb geloof ik zoiets gezegd van, nou op dit moment is er geen sprake van.

Wat doe je om jezelf als vrouw te bewijzen in Nederland?

>>

9

“
Hier moet ik mezelf meer bewijzen

Paspoort

Naam Marion Tjin Tham Sjin

Geboren 12 augustus

1974 Groningen

Opleiding havo Rölingcollege, bedrijfseconomie RuG

Carrière medewerkster De Eendracht Karton, exportmanager Kappa Packaging, Nieuweschans, assistent-accountmanager Friesland Foods; teamleider Wereldnatuurfonds; oprichter/eigenaar Splendid China; algemeen directeur Founders Carbon Network China Connect

Privé Marion Tjin Tham Sjin woont in Groningen samen met partner Maurits Rijpkema en de twee katten MeiMei (zusje) en MaoMao (poes).

Marion Tjin-Tham-Sjin:
„Ik heb nooit geld van de bank gevraagd, maar alles wat ik verdiende in mijn bedrijf gestoken.”

>>

„Ik zat eens bij een bedrijf waar ik een offerte voor mocht maken. Ik had een heel verhaal gehouden over wat ik voor hen kon doen, oké, dat was allemaal goed, en hoe zat dat dan met het geld, werd me gevraagd. Ik zei: mijn uurtarief is 100 euro, of gulden, ik weet niet eens meer wat. Die man zei: Wat? Je bent net van school af – maar ik was toen al 35. Nou ja, het gesprek was klaar, er kwam geen business, maar ik besepte toen wel: als mensen denken dat ik net van school kom, dan moet ik dat dus anders aanpakken.”

Dus?

„Ik besteed meer aandacht aan mijn kleding. Ik draag hogere hakken. En ik rijd in grote auto's. Het merk auto is belangrijk, daar letten mensen echt op. En media-aandacht helpt ook. Sinds die award voor Businesswoman of the Year weten mensen dat als we een deal hebben, er een prijskaartje hangt aan ons werk.”

Zou jij je leiderschapstijl omschrijven als vrouwelijk?

„Ja, in die zin dat ik bescheidenheid koester. Ik heb nooit geld van de bank gevraagd, maar alles wat ik verdiende in mijn bedrijf gestoken. Je bouwt dan geen buffers op, maar daardoor maak je wel kleinere fouten. Stel dat ik een investeerder zou hebben, die gaat dan toch in mijn nek hijgen, ik groei liever beetje bij beetje. In die zin ben ik risicomijdend. Is dat vrouwelijk? Misschien. Maar het is niet verkeerd. Ik denk dat we voor de BV Nederland weleens wat meer waarde zouden mogen hechten aan vrouwelijk ondernemerschap. Er is een tendens om mannen met grote verhalen op te hemelen en in het nieuws te zetten, niet de vrouwen die langzaam met hun eigen geld iets opbouwen. Maar je hebt wel media-aandacht nodig, dus in die zin ben ik iets minder bescheiden geworden. Je moet je verhaal toch naar buiten brengen. Dat heb ik moeten leren.”

Zijn er momenten in China dat je je vrouwelijkheid inzet om iets gedaan te krijgen of een grens te stellen?

„Mmmm. Nee. Het enige waar ik als vrouw voordeel mee heb is dat ik niet mee hoeft te doen met drinken. China heeft een zakelijke drankcultuur, de neiging om tegen elkaar op te boksen met drank. Je moet echt een goed excuus hebben om niet te drinken. Maar als vrouw kan ik zeggen: 'Nou is het genoeg' en dan accepteren ze dat. Sommige zakenpartners waren weleens blij dat ze mij uit eten konden nemen, want dan kwamen ze niet dronken thuis en kregen ze geen ruzie met hun vrouw.”

Stilte.

Poes MeiMei – Chinees voor 'zusje' – geeft een kopje. Buiten scheert een reiger laag over het water. De zon breekt door.

Was jij als meisje ook bezig met je Chinese identiteit? Gooide je bijvoorbeeld de i-Ching, of speelde je mahjong?

„Nee. Je wilt als kind net zo zijn als ieder ander. Ik weet nog dat een meisje een keer heel kwaad tegen me zei: 'Jij... jij... Chinees uit Spanje', en toen moest ik heel hard lachen. Nee, het hield me totaal niet bezig.”

Wat wilde je worden?

„Kapster. Maar mijn ouders zeiden: 'Jij gaat niet naar de kappersschool en ook niet naar de mavo omdat je vriendinnetje daar naartoe gaat.' Dus ging ik naar de havo en werkte tussendoor bij Doldersum, de groenteboer in de Oosterstraat in Groningen. Zeven jaar lang. Ik wilde mijn eigen geld verdienen. En ik vond 't ook heel leuk. In het begin dacht ik: wat maakt mijn baas flauwe Groningse

grapjes met de klanten, en een paar maanden later deed ik het zelf ook. En besepte: dat is klantenbinding. Connectie maken, samen lachen. Heel belangrijk.”

Eigenlijk leerde je daar wat je in China van pas zou komen: contact maken.

„Ja, in China gaat dat wel dieper. In Nederland is een netwerk heel belangrijk, maar op het moment dat het ergens anders goedkoper is, zijn Nederlanders weg. En dat is in China niet zo. Het contact is veel steviger. Sociale verbanden zijn er meer verankerd.”

Je grootouders ontvluchtten de armoede uit Zuid-China en trokken naar Suriname. Heb je hen gekend?

„Nee. Mijn vader was de één na jongste uit een gezin van veertien kinderen. Zijn moeder stierf toen hij 14 was en toen hij 18 was overleed zijn vader. Dat heb ik altijd meegekregen, dat hij daar erg treurig over was, dat hij toen Suriname verliet om, nou ja, weg te lopen van zijn verdriet. Hij is toen bij mijn tante in Amsterdam gaan wonen en groeide op met haar kinderen. Mijn vader was een harde werker. Altijd aan het werk. Maar hij kwam uit een warme familiecultuur.”

Jullie hadden een goede band.

„Ja. Vaders en dochters hè.”

Lachje.

„Ik was de enige dochter, En ik was wel, ja, papa's kindje. Ik was het kind met de minste zorgen denk ik, deed altijd mijn best op school.”

Stilte.

„Hij was nog maar 58. Zijn dood kwam heel onverwacht. Vlak voor de kerst werd hij ziek en eerst denk je nog: ze kunnen heel veel en het komt wel goed, maar het kwam niet goed. Acht maanden later was hij dood. Dat trok de wereld onder me vandaan. We woonden in twee huizen onder één dak, in de Stationsstraat in Groningen. We waren niet echt zo van dat je elke dag tegen elkaar zegt dat je van elkaar houdt, maar het was gewoon, hoe zeg je dat, belangeloze liefde. Mijn vader was er voor ons.”

Jouw vader ging naar Nederland om het verdriet over zijn ouders te ontvluchten. Ging jij om dezelfde reden naar China?

„Eh...”

Ze kucht. Even lijkt ze van haar stuk gebracht. „Zo heb ik er nog nooit naar gekeken. Ik weet het niet.”

Stilte.

Niks mis met emoties, zegt ze. „In China doen ze aan karaoke. Waarom houden mensen daarvan? Omdat het iets van jezelf laat zien. Je zingt uit volle borst. Je kunt jezelf niet verbergen achter een zakenmasker, je bent wie je bent. We hebben wel karaokesessies meegemaakt waar de tranen ook vloeiden, omdat iemand net iets heel heftigs had meegemaakt en ja, dat brengt je alleen maar nader tot elkaar, dat is toch heel mooi.”

Kennen de mensen in China het verhaal over jou en je vader?

„Ja, ik heb altijd een foto bij me van hem en zijn familie. Die laat ik dan zien. Dat wordt erg gewaardeerd.”

Jouw lievelingsboek gaat over de leer van Confucius. Wat trekt je zo aan in zijn filosofie?

„Confucius zegt: als er harmonie is tussen overheid en burger, tussen ouders en kinderen, tussen kinderen onderling, tussen broers en zussen en tussen vrienden, dan heb je een vredig bestaan. Zijn leer van de zes Deugden spreekt me zeer aan.”

If you don't know, you won't go - dat komt dus niet van deze Chinese wijsgeer?

Schaterlach. „Nee, die kreet blijkt van Nike te zijn.”

“
Het merk auto is belangrijk, daar letten mensen echt op